

Talousvyöhykkeen merituulivoimalaki

Merituulivoima-webinaari

13.11.2024

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Suomen merialueet

- Aluevedet
 - Valtaosin Suomen omistuksessa
 - Metsähallitus vuokraa alueita merituulivoimakäyttöön
 - Suomen lait soveltuvat (kaavoitus, luvat)
 - Lakihanke ei koske aluevesiä
- **Suomen talousvyöhyke**
 - Kansainvälinen merialue – Ei osa Suomea – Vain osa Suomen laeista soveltuu
 - Suomella oikeus taloudelliseen hyödyntämiseen YK:n merioikeusyleissopimuksen nojalla
 - Ei vielä merituulivoimaa
- Ahvenanmaan aluevedet
 - Ahvenanmaan maakuntahallitus vastaa alueiden jakamisesta merituulivoimakäyttöön

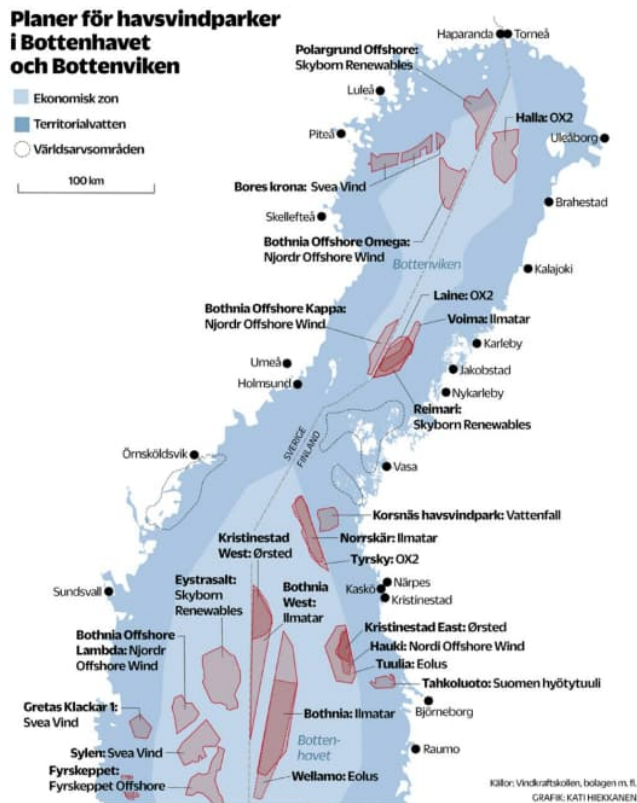

Miksi lakihanke?

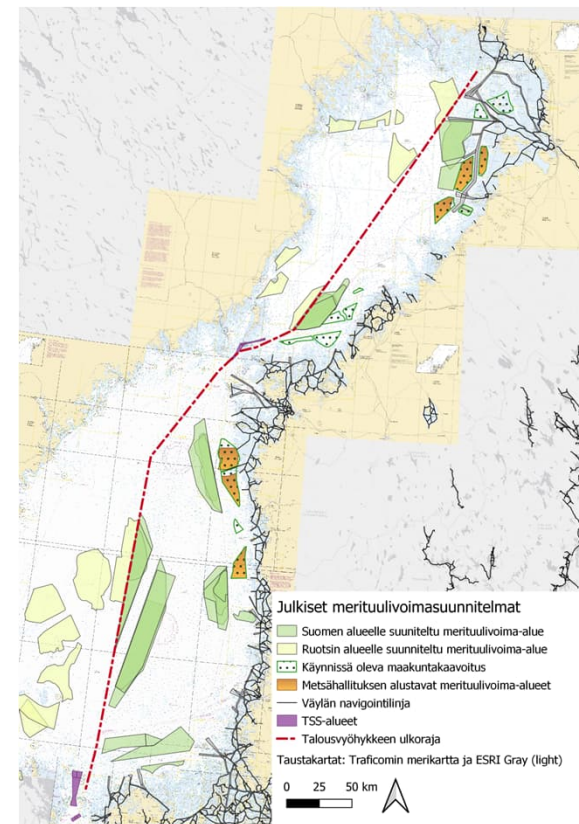

- Petteri Orpon hallituksen ohjelma: ”Merituulivoiman pelisäännöt ovat tällä hetkellä puutteelliset, ja talousvyöhykkeellä lainsäädäntöpohja puuttuu”
- Merituulivoiman hankekehittäjillä ollut paljon kiinnostusta talousvyöhykkeeseen – suunniteltujen hankkeiden kokoluokka suuri
- Kuitenkin nykyinen talousvyöhykelaki (1058/2004) on ajalta ennen merituulivoimaa → Ei selkeää menettelyä, miten hanke saa käyttöoikeuden merialueisiin talousvyöhykkeellä
- Nykymallilla eteneminen voisi rikkoa EU:n valtiontukisääntelyä

Merituulivoiman hankekehitys on vilkasta Pohjanlahdella

Lähde: Vasabladet 12.2.2023 Rena guldbuschen till vinden i viken

Lähde: Traficom

Uuden talousvyöhykkeen merituulivoimalain keskeinen sisältö

1. Valtioneuvosto valitsee kilpailutettavan merialueen
 2. Energiavirasto järjestää kilpailutuksen
 3. Voittaja voi hakea valtioneuvostolta hyödyntämislupaa
- Lisäksi selkeytetään lakien soveltumista talousvyöhykkeellä, jotta mahdollisimman yhdenmukaiset vaatimukset aluevesillä ja talousvyöhykkeellä. Esim. sähkömarkkinalain hankelupaa ja ilmailulain lentoestelupaa vaaditaan jatkossa.

Soveltamisala

- Tuulienergian hyödyntäminen ja siihen tähtäävät tutkimukset talousvyöhykkeellä
 - Tuulienergian hyödyntämiseen kuuluisivat tuulivoimalat ja niihin liittyvät rakennukset, kuten sähköasemat ja vetylaitokset
- Kaapeleiden asentamiseen ja käyttöön sovellettaisiin jatkossakin nykyistä talousvyöhykelakia
 - Voimaloiden sijainnit ja liittymispiste mantereella eivät ole tiedossa vielä uuden lain mukaista hyödyntämisoikeutta myönnettäessä
 - Kaapelireittien tutkimiseen ei kuitenkaan tarvita erillistä lupaa sillä alueella, jolle hyödyntämislupa myönnetään
 - Oikeus tutkimustoimintaan voidaan myöntää myös hieman kilpailutettavaa merituulivoima- aluetta laajemmalle alueelle.

Alueen valinta

1. Valtioneuvosto valitsee kilpailutettavan merialueen TEM:n esittelystä

- Valtioneuvoston päätös voi sisältää yhden tai useamman merituulivoima-alueen, kilpailutuksen aikataulun sekä alueen hyödyntämistä koskevia ehtoja, joiden tulee olla toimijoiden tiedossa ennen kilpailutuksen osallistumista
- Päätökselle tehdään suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arviointi (SOVA)
- Valtioneuvoston tulee huomioida alueen valinnassa yhteiskunnan kokonaisuus
 - Muun meren käytön, erityisesti kalastuksen ja merenkulun, sekä ympäristötekijöiden huomiointi
 - Aluevesille sijoittuvat hankkeet
 - Sähkön siirron mahdollisuudet ja kustannukset kantaverkon kannalta
 - Alueen soveltuvuus merituulivoimakäyttöön
- Merialuesuunnitelma tietolähteenä, ei sitovana

Alueen kilpailutus

2. Energiavirasto järjestää kilpailutuksen

- Voittaja valitaan tarjotun hinnan (hyödyntämismaksu) ja laatukriteerien perusteella (pisteytys)
- Valintakriteereistä säädetään asetuksella
- Laadulliset tekijät voivat koskea tarjoajan taloudellista tilaa, kokemusta, osaamista ja muuta kykyä edistää hanketta, hankkeen ympäristövaikutuksia, hankkeen hyväksyttävyyden edistämistä, energiajärjestelmän joustavuuden edistämistä, turvallisuutta sekä EU-lainsäädännössä edellytettäviä seikkoja
- Lisäksi joka osallistujan täytettävä tietty laadullinen minimitaso
- Osallistumisvakuus turvaa sitoutumista
- Mahdollista asettaa vähimmäishinta
- Oikeus hakea hyödyntämislupaa ratkaistaan kilpailutuksella

Hyödyntämislupa – oikeus alueeseen

3. Voittaja voi hakea valtioneuvostolta hyödyntämislupaa

- Antaa käyttöoikeuden alueelle (vrt. vuokrasopimus) tuulienergian hyödyntämiseen
 - Tuulienergian hyödyntämiseen kuuluisivat tuulivoimalat ja niihin liittyvät rakennukset, kuten sähköasemat ja vetylaitokset
- Luvalla voi tutkia aluetta ja se antaa varmuuden kehittää hanketta, kuten hakea lupia
- Antaa yksinoikeuden vain alueen merituulivoimakäyttöön
- VN voi evätä luvan vain tietyissä tilanteissa esim. kansallinen turvallisuus
- Edistämisvakuudella turvataan, että hanke edistyy

Osallistumisvakuus

- Osallistujan on annettava osallistumisvakuus
- Osallistumisvakuudella pyritään erityisesti varmistamaan tarjoajan sitoutuminen hankkeen edistämiseen
- Vakuuden tulee olla voimassa 12 kk tarjouksen jättämisen määräpäivästä
- Kilpailutuksen voittajan vakuuden tulee olla voimassa siihen asti, että se on asettanut toisen vakuuden: edistämismakuuden
- Energiavirasto vapauttaa muiden kuin voittajan osallistumisvakuuden 3 kk kuluessa kilpailutuksen tulosta koskevan päätöksen tekemisestä
- Vakuuden määrästä säädetään asetuksella

Edistämisvakuus

- Pääasiallisena tarkoituksena varmistaa, että hanketta edistetään riittävällä tahdilla
- Annettava Energiavirastolle 2 kk kuluessa hyödyntämislupapäätöksestä
- Oltava voimassa siihen asti, että tuulivoimapuisto on otettu suunniteltuun käyttöönsä
- Vakuutta kerrytetään vuoden välein
 - Vakuuden määrä kasvaa kun riskit hankkeen toteutuskelpoisuudesta pienenevät
 - Kannustaa hankkeen toteutumisen kannalta olennaisten tutkimusten tekemiseen mahdollisimman pian hyödyntämisluvan myöntämisen jälkeen
- Vakuus vapautetaan, kun tuulivoimapuisto on otettu suunniteltuun käyttöönsä ja hyödyntämisluvan ehtoja on noudatettu
- Vakuus menetetään, jos hyödyntämislupa on peruttu tai siitä on luovuttu
- Vakuus voidaan menettää osin tai kokonaan, jos hyödyntämisluvan ehtoja on rikottu eikä luvanhaltija ole kohtuullisessa ajassa korjannut menettelyään
- Vakuuden määrästä säädetään asetuksella

Hyödyntämismaksu

- Hyödyntämisluvan haltijan suoritettava Energiavirastolle
- Määränä voittaneeseen tarjoukseen sisältynyt tarjottu hyödyntämismaksu
- Voi olla myös nolla, jos alueelle ei ole asetettu minimihintaa
- Maksettaisiin siitä alkaen, kun tuulivoimapuisto on otettu suunniteltuun käyttöön
- Hyödyntämismaksusta säädetään tarkemmin asetuksella

1. kilpailutuksen aikataulu

